

Vaikų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo
1 priedas

PROFILAKTINIO VAIKŲ SVEIKATOS TIKRINIMO REIKALAVIMAI

EIL. NR.	AMŽIUS	Sveikatos priežiūra			Profilaktinis sveikatos tikrinimas		
		PERIODIŠKUMAS	<i>Specialistai</i>	<i>Privalomieji veiksmai ir būtini tyrimai</i>	PERIODIŠKUMAS	<i>Specialistai</i>	Privalomieji veiksmai
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	NAUJAGIMIS	1 kartą per 3 darbo dienas nuo išvykimo iš akušerijos stacionaro	Šeimos medicinos paslaugas teikiantis šeimos arba vaikų ligų gydytojas (toliau – gydytojas) arba bendrosios praktikos slaugytojas (toliau – slaugytojas), akušeris	<p>1.1. Aplankyti ir apžiūrėti naujagimį namuose.</p> <p>1.2. Įvertinti šeimos socialinį, psichologinį pasirengimą.</p> <p>1.3. Patarti tėvams naujagimio priežiūros, higienos (ypač odos, bambos), maitinimo krūtimi, mamos mitybos klausimais.</p> <p>1.4. Informuoti tėvus apie prisiregistravimo prie pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – PASPI) tvarką.</p> <p>1.5. Įvertinti įrašus apie akių dugno raudono reflekso tyrimo (toliau – tyrimas) ir klausos tikrinimo (toliau – tikrinimas) atlikimą bei kraujo paėmimą visuotiniam naujagimių tikrinimui dėl įgimtų medžiagų apykaitos ligų (toliau – kraujo paėmimas dėl ĮMAL) formos Nr. 113/a dalyje „Žinios apie naujagimį.“ Jei tyrimas ir tikrinimas neatlikti, siųsti pas atitinkamus specialistus iširti ir patikrinti, o jei nepaimtas kraujas dėl ĮMAL, paimti.</p> <p>1.6. Prireikus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 65 „Dėl informacijos apie pacientą valstybės institucijoms ir kitoms</p>	1 kartą	Gydytojas oftalmologas, otorinolarinologas, jeigu naujagimis nebuvo patikrintas akušerijos stacionare	Akių dugno raudono reflekso tyrimas, klausos tikrinimas

				įstaigoms teikimo tvarkos patvirtinimo“ nustatyta tvarka informuoti socialinį darbuotoją ir (ar) savivaldybės vaiko teisių apsaugos tarnybą.			
		1–2 kartus per mėnesį	Gydytojas	1.7. Naujagimiui apsilankius PASPI, įvertinti jo sveikatos būklę. 1.8. Skatinti motiną naujagimį maitinti krūtimi. 1.9. Rachito profilaktika.			
		1–2 kartus per mėnesį	Slaugytojas arba akušeris	1.10. Įvertinti naujagimio priežiūros kokybę. 1.11. Paaiškinti maitinimo krūtimi, dienos, mitybos režimo reikšmę, migdymo padėtį, šeimos sanitarinį higieninį pasirengimą. 1.12. Informuoti tėvus apie sveikos gyvensenos ugdymą, ligų, traumų, uždusimo, apsinuodijimo, nudegimų, prievartos profilaktiką, imunoprofilaktiką.			
2.	Kūdikis	1–6 mėn. amžiaus 1 kartą per mėnesį	Gydytojas	2.1. Kiekvieno apsilankymo metu įvertinti kūdikio sveikatos būklę, fizinę būklę pagal atitinkamą ūgio ir svorio kitimo diagramą, nubrėžiant asmeninę augimo kreivę. 2.2. Nustatyti ir įvertinti rizikos sveikatai veiksnius. Atkreipti dėmesį į klubo sąnarių būklę, širdies veiklą, momenėlio būklę, raumenų tonusą. 2.3. Atlikti, patikrinti ir įvertinti: 2.3.1. 3 mėn. ir 6 mėn. amžiaus kūdikio psichomotorinę raidą;			
		4–6 mėn. amžiaus 1 kartą	Gydytojas	2.3.2. bendrą kraujo tyrimą (kūdikio, priskirto rizikos grupei: jeigu jis gimė neišnešiotas, jei buvo ABO ar Rh nesuderinamumas; įgimtos infekcijos; iš daugiavaisio nėštumo, mažo gimimo svorio (<2500g).			
		1–6 mėn. amžiaus 1 kartą per mėnesį	Slaugytojas	2.4. Kiekvieno apsilankymo metu pamatuoti kūdikio galvos apimtį, ūgį ir svorį, įrašyti jų kitimą į atitinkamas ūgio ir svorio kitimo diagramas. 2.5. Suteikti žinių apie kūdikio aplinkos			

			<p>higieną ir jos saugumą.</p> <p>2.6. Informuoti tėvus apie ligų ir traumų, nudegimų ir prievartos profilaktiką, imunoprofilaktiką.</p> <p>2.7. Padėti formuoti racionalios kūdikio ir motinos mitybos įgūdžius, skatinti maitinimą krūtimi.</p> <p>2.8. Informuoti tėvus apie dantų ėduonies profilaktiką ir pamokyti burnos higienos pagrindų – išdygus pirmajam dančiui mokyti jį valyti.</p> <p>2.9. Atkreipti dėmesį dėl motinos pogimdyminės depresijos pasireiškimo.</p>			
	7–12 mėn. amžiaus 2–3 kartus	Gydytojas	<p>2.10. Kiekvieno apsilankymo metu įvertinti kūdikio sveikatos būklę, atkreipti dėmesį į regėjimo organus, klubo sąnarių būklę, fizinę būklę pagal atitinkamą ūgio ir svorio kitimo diagramą, nubrėžiant asmeninę augimo kreivę.</p> <p>2.11. Atlikti, patikrinti ir įvertinti:</p> <p>2.12. 9 mėn. amžiaus kūdikio psichomotorinę raidą;</p>	9–11 mėn. amžiaus 1 kartą	Vaikų ligų gydytojas	Nustatyti ir įvertinti rizikos sveikatai veiksnius. Esant indikacijų, paskirti kitų gydytojų specialistų profilaktinius patikrinimus.
	9–12 mėn. amžiaus 1 kartą	Gydytojas	2.13. bendrą kraujo tyrimą.			

		7–12 mėn. amžiaus 2–3 kartus	Slaugytojas	<p>2.14. Kiekvieno apsilankymo metu pamatuoti galvos apimtį, ūgį ir svorį, įrašyti jų kitimą į atitinkamas diagramas bei svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo diagramą.</p> <p>2.15. Paaiškinti apie kūdikio aplinkos saugumą.</p> <p>2.16. Padėti formuoti racionalios kūdikio ir šeimos mitybos įgūdžius.</p> <p>2.17. Informuoti tėvus:</p> <p>2.17.1. apie ligų ir traumų, nudegimų, prievartos profilaktiką, imunoprofilaktiką;</p> <p>2.17.2. apie dantų ėduonies profilaktiką ir pamokyti burnos higienos pagrindų – išdygus pirmajam dančiui mokyti jį valyti.</p>			
3.	Ankstyvojo amžiaus vaikas	1 kartą per metus	Gydytojas	<p>3.1. Kiekvieno apsilankymo metu įvertinti:</p> <p>3.1.1. vaiko sveikatos būklę;</p> <p>3.1.2. fizinę būklę pagal galvos apimtį bei svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo diagramas pagal lytį nuo gimimo iki 2 metų, o nuo 2 metų amžiaus – pagal asmenines svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo kreives pagal lytį;</p> <p>3.1.3. regėjimą;</p> <p>3.1.4. atramos judamąjį aparatą;</p> <p>3.1.5. klausą.</p> <p>3.2. Atlikti, patikrinti ir įvertinti:</p> <p>3.2.1. 12 mėn.; 18 mėn.; 24 mėn.; 36 mėn.; 48 mėn. amžiaus vaiko psichomotorinę raidą;</p> <p>3.2.2. arterinį kraujo spaudimą (toliau – AKS) iki 3 metų amžiaus – rizikos grupių vaikams: neišnešiotiems, jei naujagimio svoris buvo mažesnis negu 1500 g, kuriems buvo kateterizuota bambos vena, turintiems įgimtą širdies ydą, sergantiems inkstų ligomis, esant padidėjusiam intrakranijiniam spaudimui, po širdies ar kepenų transplantacijos, o nuo 3 metų amžiaus – visiems vaikams kiekvieno apsilankymo metu;</p>	1–3 metų amžiaus 1 kartą	Gydytojas oftalmologas Vaikų ligų gydytojas	Įvertinti refrakciją, regėjimą (žvairumas, astigmatizmas, įgimtos anomalijos). Nustatyti ir įvertinti rizikos sveikatai veiksnius. Esant indikacijų, paskirti kitų gydytojų specialistų profilaktinius patikrinimus.

		12–18 mėn. amžiaus 1 kartą	Gydytojas	3.2.3. šlapimo tyrimą;			
		15–18 mėn. amžiaus 1 kartą	Gydytojas	3.2.4. bendrą kraujo tyrimą – 2.3.2 papunktyje nurodytų rizikos grupių vaikams, taip pat tiems, kurių racione > 600 ml karvės / ožkos pieno, tiems, kurių tėvai vegetarai, tiems, kurie turi specialiųjų sveikatos poreikių (serga lėtinėmis ligomis, dažnai serga, nustatytas neharmoningas augimas).			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas	3.3. 1–2 metų amžiaus įvertinti dantų dygimą; 3.4. Atlikti ankstyvo dantų ėduonies diagnostiką; 3.5. Įvertinti burnos higienos būklę ir išdygus pirmajam dančiui tėvus mokyti burnos higienos pagrindų.			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas, arba burnos higienistas	3.6. Atlikti ankstyvo dantų ėduonies profilaktiką. 3.7. Įvertinti burnos higienos būklę ir išdygus pirmajam dančiui tėvus pamokyti burnos higienos pagrindų, sveikos mitybos pagrindų.			
		1 kartą per metus	Slaugytojas	3.8. Kiekvieno apsilankymo iki 2 m. amžiaus metu pasverti vaiką, pamatuoti galvos apimtį, ūgį, šiuos duomenis įrašyti į augimo diagramą, o nuo 2 metų – pasverti, pamatuoti ūgį ir įrašyti į atitinkamą svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo diagramą. 3.9. Informuoti tėvus ir vaikus apie racionalią mitybą, traumų, nudegimų ir smurto, žalingų sveikatai įpročių profilaktiką.			

4.	Viduriniojo amžiaus vaikas	1 kartą per metus	Gydytojas	4.1. Kiekvieno apsilankymo metu įvertinti vaiko sveikatos būklę, fizinę būklę, įvertinti augimą, nubrėžiant asmeninę ūgio ir svorio bei svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo kreives pagal lytį; įvertinti: 4.1.1. kūno masės indeksą (toliau – KMI); 4.1.2. klausą; 4.1.3. regėjimą; 4.1.4. atramos judamąjį aparatą; 4.1.5. psichikos būklę; 4.1.6. mitybos ir higienos įgūdžius; 4.1.7. AKS.	6–7 metų amžiaus 1 kartą	Gydytojas oftalmologas Vaikų ligų gydytojas	Įvertinti refrakciją, regėjimą (žvairumas, astigmatizmas, įgimtos anomalijos). Nustatyti ir įvertinti rizikos sveikatai veiksnius.
		6–7 metų amžiaus 1 kartą	Gydytojas	4.2. Atlikti ir įvertinti: 4.2.1. bendrą kraujo tyrimą; 4.2.2. šlapimo tyrimą; 4.2.3. tyrimą dėl helmintozių; 4.2.4. elektrokardiogramą; 4.2.5. tuberkulino mėginį (rizikos grupės vaikams – kasmet).			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas	4.3. Įvertinti 5–7 metų vaiko nuolatinių dantų dygimą. 4.4. Atlikti dantų eduonies diagnostiką, krūminių dantų silantavimą – priklausomai nuo dantų dygimo laiko, esant reikalui, pagydyti ar skirti gydymo laiką, siūsti gydyti. 4.5. Įvertinti nuolatinių dantų sąkandį, nustatyti, ar nėra sąkandžio anomalijų, esant reikalui, pagydyti ar skirti gydymo laiką / siūsti konsultacijos / gydyti.			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas, arba burnos	4.6. Atlikti dantų eduonies profilaktiką. 4.7. Įvertinti burnos higienos būklę ir			

			higienistas	<p>pamokyti burnos higienos pagrindų (dantų valymo šepetėliu ir tarpdančių siūlu).</p> <p>4.8. Patikrinti burnos sveikatą prieš einant į mokyklą.</p>			
		1 kartą per metus	Slaugytojas	<p>4.9. Kiekvieno apsilankymo metu pamatuoti AKS, ūgį, svorį ir šiuos duomenis įrašyti į atitinkamas ūgio ir svorio bei svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo diagramas, apskaičiuoti KMI.</p> <p>4.10. Informuoti tėvus ir vaikus apie fizinį aktyvumą, racionalią mitybą, traumų, nudegimų, paskendimo, smurto, ligų ir žalingų sveikatai įpročių profilaktiką, sveiko gyvenimo būdo ir lytinio švietimo principus.</p> <p>4.11. Pagal amžiaus ir lyties ypatumus padėti vaikui ir tėvams formuoti higienos, racionalios mitybos, sveiko gyvenimo būdo, imunoprofilaktikos nuostatas.</p>			
5.	Paauglys	1 kartą per metus	Gydytojas	<p>5.1. Kiekvieno apsilankymo metu įvertinti paauglio sveikatos būklę, fizinę būklę, lytinį brendimą, augimą, nubrėžiant asmenines ūgio ir svorio bei svorio priklausomybės nuo ūgio kitimo kreives pagal lytį; įvertinti KMI, AKS, mitybos įpročius, fizinį aktyvumą, atamos judamąjį aparatą, psichikos būklę, regėjimo aštrumą, klausos aštrumą, įsitraukimą į rizikingą sveikatai elgseną (pvz., patyčios, smurtas), lytinio aktyvumo bei lytinės elgsenos saugumą bei, atsižvelgiant į amžiaus ypatumus, informuoti pacientą, jo tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą apie sveikos gyvensenos ugdymą, rekomenduoti profilaktines priemones, mokyti sveikos gyvensenos principų, pagal paciento</p>			

				<p>poreikius teikti sveikatos informavimo ir konsultavimo paslaugas toliau išvardytais klausimais:</p> <ul style="list-style-type: none">5.1.1. asmens higienos;5.1.2. racionalios mitybos;5.1.3. miego ir budrumo režimo;5.1.4. burnos sveikatos;5.1.5. fizinio aktyvumo (rekomenduotina ne mažiau kaip 1 val. kasdien) lauke, ir sveiko gyvenimo būdo;5.1.6. regėjimo sutrikimų, sukeliama darbo su videoterminalais, profilaktikos, taisyklingos laikysenos sėdint prie kompiuterio, darbo ir poilsio režimo;5.1.7. traumų, prievartos, uždusimo, paskendimo, apsinuodijimų, nudegimų ir kitų nelaimingų atsitikimų, saugaus elgesio kelyje ir kitoje aplinkoje profilaktiką, imunoprofilaktiką;5.1.8. žalingų sveikatai įpročių (alkoholio, nikotino ir narkotinių medžiagų vartojimo);5.1.9. atsparumo rizikingai sveikatai elgsenai;5.1.10. lytinės elgsenos saugumo;5.1.11. sveikatos priežiūros pagalbos neįgalaus vaiko šeimai.			
--	--	--	--	--	--	--	--

		1 kartą per 2 metus	Gydytojas	<p>5.2. Atlikti ir įvertinti:</p> <p>5.2.1. bendrą kraujo tyrimą, jei yra šie rizikos veiksniai: neracionali mityba (ypač – vegetarams), gausios menstruacijos, vaikas sportuoja, gyvena blogomis socialinėmis sąlygomis, augimo spurto metu ir jei paauglys netenka kūno masės;</p> <p>5.2.2. kapiliarinės glikemijos tyrimą, jei yra šie klinikiniai simptomai: poliurija, polidipsija, svorio kritimas, nuovargis; nuo 10 metų arba prasidėjus lytiniam brendimui, kai KMI viršija 85 procentilę ir yra rizikos veiksnių, tokių kaip cukrinis diabetas ir (ar) širdies kraujagyslių ligos šeimoje, atsparumo insulinui požymių (juodoji akantozė, dislipidemija, hipertenzija, policistinių kiaušidžių sindromas); visiems, kurių KMI viršija 95 procentilę pagal amžių ir lytį;</p> <p>5.2.3. bendrą šlapimo tyrimą.</p>			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas	<p>5.3. Atlikti dantų eduonies diagnostiką, krūminių dantų silantavimą – priklausomai nuo dantų dygimo laiko, esant reikalui, pagydyti ar skirti gydymo laiką / siųsti gydyti.</p> <p>5.4. Įvertinti nuolatinių dantų sąkandį, nustatyti, ar nėra sąkandžio anomalijų, esant reikalui, pagydyti ar siųsti konsultacijos / gydyti.</p>			
		1 kartą per metus	Gydytojas odontologas arba gydytojas odontologas specialistas, arba burnos higienistas	<p>5.5. Atlikti dantų eduonies profilaktiką.</p> <p>5.6. Įvertinti burnos higienos būklę ir pamokyti burnos higienos ir racionalios mitybos pagrindų, informuoti apie deimantų ant dantų, auskarų liežuvyje žalą.</p>			
		1 kartą per metus	Slaugytojas	5.7. Kiekvieno apsilankymo metu pamatuoti paauglio AKS, ūgį bei svorį ir šiuos duomenis įrašyti į asmeninę svorio			

				<p>priklausomybės nuo ūgio kitimo diagramą pagal lytį, apskaičiuoti KMI.</p> <p>5.8. Pagal amžiaus ir lyties ypatumus padėti paaugliui susiformuoti racionalios mitybos, fizinio aktyvumo, sveiko gyvenimo būdo nuostatas.</p> <p>5.9. Informuoti apie sveiką gyvenimo būdą, ligų ir žalingų sveikatai įpročių profilaktiką, imunoprofilaktiką, lytinės elgsenos saugumą.</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--